

AMOR A LA VIDA

*De tot plegat això és el que quedarà...
Han viscut i la sort han temptat:
el guany en el mateix joc raurà,
encara que dels daus l'or s'hagi esfumat.*

Els dos homes baixaven amb penes i treballs per la riba, i una vegada el que anava al davant va ensopegar en l'abrupte terreny sembrat de roques. Cansats i defallents, a les cares duïen l'ullerosa i pacient expressió que donen les penalitats perllongades. Carregaven a l'esquena uns pesants fardells de mantes, subjectats amb corretges a les espatlles. Ajudaven a sostenir els fardells unes tires que els passaven pel front. Cadascú portava un rifle. Caminaven encorbats, amb les espatlles endavant, el cap encara més avançat, la vista clavada a terra.

—Tant de bo tinguéssim un parell d'aquells cartutxos que vam deixar a l'amagatall —va dir el que anava al darrere.

Va parlar sense entusiasme, amb veu monòtona, totalment inexpressiva, i l'altre home va entrar coixejant al blanc torrent que escumejava entre les roques, sense dignar-se a respondre.

L'home el va seguir enganxat als talons. No es van treure el calçat tot i que l'aigua era glaçada... tan freda que els turmells els feien mal i se'ls entumien els peus. Hi havia indrets on l'aigua els arribava als genolls i els feia trontollar.

L'home del darrere va relliscar damunt una pedra llisa i va estar a punt de caure, però es va redreçar amb un esforç violent, emetent una aguda exclamació de dolor. Com marejat, va allargar la mà lliure mentre retrocedia, com si bus-

qués suport en l'aire. Quan va retrobar l'equilibri va fer un pas endavant, però un altre cop se n'anà enrere i de poc no va caure. Llavors es va quedar quiet i va mirar l'altre home, que en cap moment no havia girat el cap.

L'home va romandre immòbil un minut ben bo, com debatent-se amb ell mateix.

—Eh, Bill —va cridar després—, m'he torçat el turmell.

En Bill va continuar avançant amb pas insegur per l'aigua blanquinosa. No es va girar. L'home el va mirar mentre se n'anava i, malgrat que no va canviar el posat inexpressiu de la cara, el seus ulls eren com els d'un cérvol ferit.

En Bill va pujar coixejant la riba del riu i va continuar tot dret, sense mirar enrere. Des del torrent, l'home el va mirar. Els llavis li tremolaven una mica, produint una agitació perceptible a l'aspra mata de pèls castanys que els vorejava. Fins i tot s'hi va passar la llengua per humitejar-se'ls.

—Bill! —va cridar.

Era el crit suplicant d'un home fort que patia, però en Bill no va girar el cap. L'home va observar com s'allunyava coixejant de manera grotesca, trontollant a batzegades pel pendent suau del turó. El va mirar fins que va arribar al capdamunt i va desaparèixer. Llavors va traçar un cercle amb la mirada, contemplant el món que quedava per a ell sol ara que en Bill se n'havia anat.

Prop de l'horitzó el sol tenia una lluentor apagada, atenuada per boires i vapors informes, que feien una impressió de massa i densitat intangibles, sense delimitar. L'home va treure el rellotge, recolzant el pes del cos sobre una de les cames. Eren les quatre, i com que eren al final de juliol o

al principi d'agost —ignorava la data precisa, cosa d'una o dues setmanes—, sabia que el sol indicava poc més o menys el nord-oest. Va mirar cap al sud, conscient que en algun indret més enllà d'aquells turons pelats hi havia el llac del Gran Ós; sabia, així mateix, que en aquella direcció el cercle polar àrtic travessava amb la seva hostil delimitació els erms canadencs. El torrent on es trobava era un afluent del riu Coppermine, que corria cap al nord fins a desembocar al golf de la Coronació, a l'oceà Àrtic. Mai no hi havia estat, però ho havia vist, un cop, en un mapa de la Hudson Bay Company.

De nou va recórrer amb la mirada el cercle de món que l'envoltava. L'espectacle no era encoratjador. Tot al voltant hi havia una línia d'horitzó difusa. Els turons eren baixos. No hi havia arbres, ni arbustos, ni herba... res més que una tremenda i terrible desolació que va fer traslluir la por al seu esguard.

—Bill! —va mussitar, un parell de cops—. Bill!

Es va arrupir al mig de l'aigua blanquinosa, com si la immensitat li caigués a sobre, pressionant-lo amb una força aclaparadora, esclafant-lo brutalment amb terrible complaença. Es va posar a tremolar com si tingués febre, fins que l'escopeta li va caure de les mans. El patatxap va servir per espavilar-lo. Sobreposant-se a la por, va buscar a les palpentes l'arma i la va recuperar. Va desplaçar un mica més la càrrega cap a l'espatlla esquerra, per alleugerar el pes que repercutia en el turmell lesionat. En acabat va continuar cap a la riba a poc a poc, prudentment, amb la cara crispada de dolor.

No es va aturar en cap moment. Amb una desesperació que era follia, sense parar esment en el dolor, va pujar de

pressa el pendent fins al cim del turó per on havia desaparegut el seu company... i la fila que feia era encara més grotesca i còmica que la d'aquell, malgrat que ell també anés mig coix. En arribar al capdamunt va veure, no obstant, una vall planera, deserta de vida. Un altre cop va lluitar contra la por, la va dominar, va córrer una mica més la càrrega cap a l'espatlla esquerra i va emprendre trontollant la baixada.

El fons de la vall era xop, cobert d'una molsa que retenia, com una esponja, l'aigua. Cada pas seu provocava un esquitx, i cada vegada que aixecava un peu se sentia el soroll d'una xuclada, mentre la molsa el deixava anar a contracor. Va anar fent camí entre aquell aiguamoll, seguint els passos de l'altre home, de vegades per les llenques de pedra que sorgien com illots entre el mar de molsa.

Malgrat que es trobava sol, no anava perdut. Sabia que més endavant arribaria a un indret on els avets i els pinets secs, molt esquifits i pelats, vorejaven els marges d'un petit llac, el Titchin-nichilie, que en la llengua dels nadius volia dir «la terra de les estaques». I en aquell llac desembocava un rierol que no tenia l'aigua blanquinosa. A la vora del rierol hi havia fenàs —d'això se'n recordava perfectament—, però no hi creixia cap arbre, i ell el resseguiria fins a la font. Després passaria a l'altra vall, fins al naixement d'un altre rierol que corria cap a l'oest, l'aniria seguint fins que s'ajuntés amb el riu Dease, i allí trobaria un amagatall sota una canoa capgirada sobre la qual hi havia amuntegades moltes pedres. En aquell amagatall hi hauria munició per a la seva escopeta descarregada, hams i fil de pescar, i una xarxa petita... tots els estris necessaris per caçar i pescar,

per aconseguir menjar. A més, hi trobaria farina —una mica només—, un tros de cansalada i mongetes.

En Bill el deuria esperar allí, i junts se n'anirien remant pel Dease en direcció sud, cap al llac del Gran Ós. I en havent creuat el llac, continuarien amb rumb al sud fins arribar al Mackenzie. Des d'allí encara viatjarien més i més cap al sud, mentre l'hivern correria inútilment mirant d'atrapar-los, el riu s'anirien glaçant vora els marges i els dies es tornarien gelats i aspres, cap al sud fins a alguna base arrecerada de la Hudson Bay Company, on els arbres creixien ben alts i generosos i on no s'hi acabava mai el menjar.

Aquests eren els pensaments de l'home mentre s'escarrassava per tirar endavant. I no s'escarrassava tan sols amb el cos, sinó també amb el cap, esforçant-se per pensar que en Bill no l'havia abandonat, que en Bill l'esperaria sens dubte a l'amagatall. Estava obligat a pensar-ho, perquè altrament no tindria cap sentit l'esforç i tant se valdria quedar-se ajagut i morir. Mentre la tènue bola del sol anava baixant pel nord-oest imaginava, repetidament, cada metre que recorrerien amb en Bill cap al sud en la seva fugida davant la imminència de l'hivern. També anticipava el menjar de l'amagatall i el menjar de la base de la Hudson Bay Company, una i altra vegada. Feia dos dies que no menjava; i encara en feia molts més que no menjava fins a quedar tip. Sovint s'ajupia per collir baies de terra, se les posava a la boca, les mastegava i les engolia. Una baia d'aquells terrenys xops és una mica de llavor envoltada d'una mica d'aigua. L'aigua es fon a la boca i, en mastegar-la, la llavor té un gust amarg i fort. L'home sabia que les baies no tenien aliment, però les mastegava

pacientment, amb una esperança que superava la certesa i contradeia l'experiència.

A les nou va ensopegar amb el cantell d'una roca i, de pura debilitat i esgotament, va trontollar i va caure. Es va quedar ajagut una estona de costat, sense moure's. Després es va desprendre de les corretges de la càrrega i, amb penes i treballs, es va arribar a asseure. Encara no era fosc i, amb la llum minvant del capvespre, va recollir a les palpentes entre les roques trossos de molsa seca. Quan en va tenir un munt va encendre foc —un foc calivós, sense flama—, i va posar a bullir aigua en un cassó de llautó.

Es va deslligar el fardell de l'esquena i la primera cosa que va fer va ser comptar els llumins. N'hi havia seixanta-set. Els va comptar tres cops per estar-ne segur. En acabat, els va dividir en tres grups, que va embolicar amb paper encerat. Un el va guardar a la petaca buida, l'altre a la cinta del barret tronat que duia, i el tercer dins la camisa, en contacte amb el pit. Un cop fet això, el va envair el pànic i els va desembolicar per tornar a comptar-los tots. N'hi havia seixanta-set.

Es va eixugar el calçat vora el foc. Els mocassins s'havien convertit en un grapat de tires xopes i els mitjons estaven foradats en més d'un lloc. Tenia els peus encetats, sagnants. Es va examinar el turmell palpitant. Se li havia inflat fins a adquirir el gruix del genoll. Va esquinçar una tira llarga d'una de les dues mantes que portava i s'hi va embenar el turmell, ben tibant. Va arrencar altres tires per fer-les servir de mocassins i mitjons i s'hi va embolicar els peus. Després es va beure el cassó d'aigua, gairebé bullent, va donar corda al rellotge i es va arraulir entre les mantes.